

ເອກະລັກຂອງຊົນເຜົ່າ ກະຕູ

2015

ຈັດພິມໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ

ຮ່ວມກັບ: CLICK

ສະໜັບສະໜູນໂດຍ: SDC

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Embassy of Switzerland

**Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC**

ຄໍາເຫັນ ຂອງຫົວໜ້າກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ

ປະເທດລາວ ເປັນປະເທດທີ່ນ້ອຍ, ເນື້ອທີ່ບໍ່ກວ້າງຂວາງແຕ່ກໍອຸດົມສົມບູນໄປດ້ວຍຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ວັດທະນະທຳອັນດີງາມໂດຍສະເພາະແມ່ນຫຼາກຫຼາຍສີສັນຂອງບັນດາຊົນເຜົ່າ. ຊຶ່ງເປັນສິ່ງເອກອ້າງທະນົງໃຈ ຂອງປວງຊົນລາວ ແລະ ເປັນທີ່ດຶງດູດເອົານັກທ່ອງທ່ຽວໃນທົ່ວໂລກຫຼາຍລ້ານຄົນເຂົ້າມາຮຽນຮູ້ວັດທະນະທຳດັ່ງກ່າວ ໃນແຕ່ລະປີ. ດັ່ງທີ່, ທ່ານ ປະທານ ໄກສອນພົມວິຫານ, ຜູ້ນຳທີ່ເຄົາລົບຮັກຂອງປວງຊົນລາວທັງຊາດໄດ້ໃຫ້ຄຳເຫັນວ່າ: “ປະເທດລາວເຮົາມີວົງຄະນາຍາດລວມອັນປະກອບດ້ວຍຫຼາຍຊົນເຜົ່າ”. ໃນຫຼາຍຊົນເຜົ່າກໍມີຫຼາຍດ້ານທີ່ດີປຽບເໝືອນດັ່ງດອກໄມ້ນາໆພັນທີ່ພວມເບິ່ງບານໃນສວນອຸທະຍານອັນພາໃຫ້ມີຫຼາຍຮູບຫຼາຍສີສັນ ແລະ ສົ່ງກິນຫອມຫວນ.

ສະນັ້ນ, ເພື່ອເປັນການສົ່ງເສີມວັດທະນະທຳອັນດີງາມຂອງບັນດາຊົນເຜົ່າໃນ ສປປ ລາວ ກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດຮ່ວມກັບ ວິສະຫະກິດ CLICK I4 Dev ໂດຍ: ສະໜັບສະໜູນຈາກສະຖານທູດ ສະວິດສະແລັ່ນ (SDC), ຈຶ່ງໄດ້ຮຽບຮຽງ ແລະ ຈັດພິມປຶ້ມກ່ຽວກັບຊົນເຜົ່າ ກະຕູ ຄົນໃໝ່ໂດຍແຍກຈາກປຶ້ມບັນດາຊົນເຜົ່າຢູ່ ສປປ ລາວ ໃນເມື່ອກ່ອນ. ເພື່ອເຜີຍແຜ່ໃຫ້ສັງຄົມໄດ້ເຂົ້າໃຈຮີດຄອງປະເພນີອັນເປັນເອກະລັກສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າ ກະຕູ ໃນ ສປປ ລາວ. ປຶ້ມນ້ອຍຫົວນີ້ແມ່ນບັນລະຍາຍກ່ຽວກັບເອກະລັກສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າ ກະຕູ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ: ຊື່ເອີ້ນ, ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງພົນລະເມືອງ, ການນຸ່ງຫົ່ມ, ການກິນຢູ່, ການຕັ້ງພູມລຳເນົາ ແລະ ບາງຮີດຄອງປະເພນີ.

ແຕ່ເນື່ອງຈາກ, ການຮຽບຮຽງເນື້ອໃນຄັ້ງນີ້ແມ່ນບົນພື້ນຖານຂໍ້ມູນທີ່ມີແລ້ວ, ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງມີຂໍ້ຈຳກັດ, ຄວາມຊັດເຈນ, ຄວາມອຸດົມສົມບູນດ້ານຂໍ້ມູນພໍສົມຄວນ, ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າປຶ້ມດັ່ງກ່າວຈະເປັນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ສັງຄົມໃນການເຂົ້າໃຈໄດ້ເອກະລັກອັນສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າ ກະຕູ ໃນ ສປປ ລາວ ບໍ່ຫຼາຍກໍໜ້ອຍ ແລະ ຈະເປັນພື້ນຖານຕື່ມກ່ຽວກັບການຄົ້ນຄວ້າຊົນເຜົ່າໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ນຳເອົາຂໍ້ມູນໃໝ່ມາປັບປຸງໃຫ້ມີເນື້ອໃນອຸດົມສົມບູນເພີ່ມຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ

ທ່ານສາມາດດາວໂຫຼດເອົາເນື້ອໃນປຶ້ມ ດັ່ງກ່າວໄດ້ທີ່ເວັບໄຊ :

www.doe-lfnc.org ຫຼື ຕິດຕໍ່ຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມມາຍັງ ກົມຊົນເຜົ່າ

ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ

ທີ່ເບີໂທ: 021 218965, Email : ethnic123lfnc@gmail.com

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ.....2015

ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ
ຫົວໜ້າກົມຊົນເຜົ່າ

**ແຜນທີ່ການແຈກ
ຢາຍພັນລະເມືອງ**

ປັດຈຸບັນຊົນເຜົ່າ ກະຕູ ຕັ້ງຖິ່ນຖານພູມ ລຳເນົາ
ແລະ ດຳລົງຊີວິດສ່ວນຫຼາຍຢູ່ບັນດາແຂວງພາກ
ໃຕ້ຂອງລາວເຮົາເຊັ່ນ: ເມືອງ ກະລຶມ, ດາກຈຶງ,
ທ່າແຕງ ແຂວງ ເຊກອງ, ເມືອງ ເລົາງາມ, ເມືອງ
ສາລະວັນ ແຂວງ ສາລາວັນ. ເມືອງ ປາກຊ່ອງ
ແລະ ເມືອງ ບາຈຽງຈະເລີນສຸກ ແຂວງ
ຈຳປາສັກ. ນອກຈາກນີ້, ຊົນເຜົ່າ

ກະຕູ ຍັງມີຢູ່ ຫວຽດນາມເຊັ່ນ:
ແຂວງກວາງນາມ, ດານັງ ແລະ
ເທື່ອທຽນເຫວ. ຊົນ
ເຜົ່າ ກະຕູ ຢູ່ ສປປ ລາວ
ມີປະຊາກອນທັງໝົດ
22.759 ຄົນ, ຍິງ
11.580 ຄົນ, ເທົ່າ
ກັບ0.4% ຂອງ
ພົນລະເມືອງ
ໃນປະເທດ.

- ຊົນເຜົ່າ ກະຕູ ທີ່ແຈກຢາຍຢູ່ແຕ່ລະບ່ອນ:
 - ແຂວງ ຈຳປາສັກ: ເມືອງ ປາກຊ່ອງ, ເມືອງ ບາຈຽງຈະເລີນສຸກ
 - ແຂວງ ສາລະວັນ: ເມືອງ ສາລະວັນ, ເມືອງ ເລົ່າງາມ
 - ແຂວງ ເຊກອງ: ເມືອງ ດາກຈຶງ, ເມືອງ ທ່າແຕງ, ເມືອງ ກະລຶມ

ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ແລະ ຊື່ເອີ້ນ

ຊົນເຜົ່າ ກະຕູ ແມ່ນຊົນເຜົ່າໜຶ່ງທີ່ໄດ້ຕັ້ງຖິ່ນຖານພູມລຳເນົາຢູ່ ລາວ ເຮົາໄດ້ຫຼາຍຮ້ອຍປີ. ສຳລັບປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ແລະ ຕົ້ນກຳເນີດຂອງຊົນເຜົ່ານີ້ແມ່ນຄ້າຍຄືກັບບັນດາຊົນເຜົ່າໃນໝວດພາສາມອນ-ຂະແມ, ຊຶ່ງນັກຄົ້ນຄ້ວາຫຼາຍຄົນໄດ້ສັນນິຖານວ່າ: ໄດ້ອົບພະຍົບ ແລະ ເຄື່ອນຍ້າຍມາຈາກພາກຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ຂອງອິນເດຍ ແລະ ບໍລິເວນຕອນໃຕ້ຂອງ ສປ ຈີນ ເພາະຢູ່ເຂດນີ້ຍັງປະກົດມີກຸ່ມຄົນທີ່ປາກເວົ້າ ພາສາມອນ-ຂະແມ ຄື: ພວກມູນດະ ແລະ ພວກໂກນເປັນຕົ້ນ.

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ຊົນເຜົ່ານີ້ເອີ້ນຕົນເອງວ່າ: “ກະຕູ” ຊົນເຜົ່າອື່ນເອີ້ນ ແລະ ຊື່ທີ່ເຂົາເຈົ້າມັກກຳແມ່ນ “ກະຕູ”. ສຳລັບຄວາມໝາຍຂອງຊື່ເອີ້ນວ່າ: “ກະຕູ” ຖ້າຈະແປຕາມພາສາຂອງເຂົາເຈົ້າຄືຄຳວ່າ: “ກະ” ແປວ່າ: ລຸງ ແລະ “ຕູ” ແປວ່າ: ຍອດນ້ຳຫຼືຍອດຫ້ວຍ. ຊົນເຜົ່າກະຕູປະກອບຫຼາຍແຊງດ້ວຍກັນຄື: ຕຣົວ, ດາກກັງ (ບັນເດງ), ອັຣນາອາສານ ແລະ ເພືອງ.

ອາຊີບຂອງຊົນເຜົ່າ ກະຕູ

ຊົນເຜົ່າ ກະຕູ ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວເຂົາເຈົ້າຍັງດຳລົງຊີວິດຢູ່ເຂດ ພູດອຍທີ່ຫ່າງໄກສອກຫຼີກ, ເຂົາເຈົ້າມີອາຊີບຫຼັກໃນການເຮັດໄຮ່ ປູກ ເຂົ້າພ້ອມກັນນີ້ຍັງປູກພືດຜັກ ແລະ ພືດທາດແປ້ງອື່ນໆ ເພື່ອໄວ້ບໍລິ ໂພກໃນຄົວເຮືອນ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ວິທີການດຳເນີນຊີວິດປະຈຳວັນ ຂອງເຂົາເຈົ້າຍັງຕິດພັນຢູ່ກັບທຳມະຊາດເປັນສ່ວນໃຫຍ່, ເຄື່ອງມືອຸປະ ກອນ ແລະ ເຕັກນິກວິທີການຜະລິດກໍຍັງແມ່ນລັກສະນະພື້ນບ້ານ, ພື້ນເມືອງ. ການລ້ຽງສັດປະເພດຕ່າງໆ ກໍເປັນອາຊີບໜຶ່ງທີ່ຊົນເຜົ່າກະ ຕູ ມີມູນເຊື້ອມາແຕ່ດົນນານ.

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ທີ່ຕັ້ງບ້ານ ແລະ ເຮືອນ

ຕາມປະເພນີເຂົາເຈົ້າມັກຈະປຸກສ້າງເຮືອນແບບເປັນຮູບວົງມົນ ອ້ອມສາລາກວານ ແລະ ໃຫ້ຢູ່ໃກ້ກັບຕະກູນ ຫຼື ເຊື້ອສາຍຂອງຕົນ ລັກສະນະເປັນເຮືອນຮ້ານຕ່ຳ ແລະ ເປັນເຮືອນຍາວໂດຍອາໄສຢູ່ນຳກັນ ຫຼາຍຄອບຄົວ ແລະ ຫຼາຍເຊັ່ນຄົນ, ໝາຍຄວາມວ່າ: ໃນບ້ານຂອງຊົນ ເຜົ່າ ກະຕູ ຈະມີເຮືອນສາລາກວານຢູ່ໃຈກາງ. ຊຶ່ງສາລາກວານນີ້ເຂົາ ເຈົ້າຈະໃຊ້ເປັນສະຖານທີ່ໂຮມຊຸມນຸມ, ເປັນບ່ອນຮັບແຂກ, ຈັດງານພິທີ ກຳຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບຄວາມເຊື່ອຖືເພື່ອປະຕິບັດຕາມຮີດຄອງປະເພນີ ຂອງຊົນເຜົ່າກະຕູໃນບ້ານ, ເຮືອນຂອງເຂົາເຈົ້າມີການຄະລຳ ແລະ ຂໍ້ ຫ້າມຫຼາຍຢ່າງເຊັ່ນ:

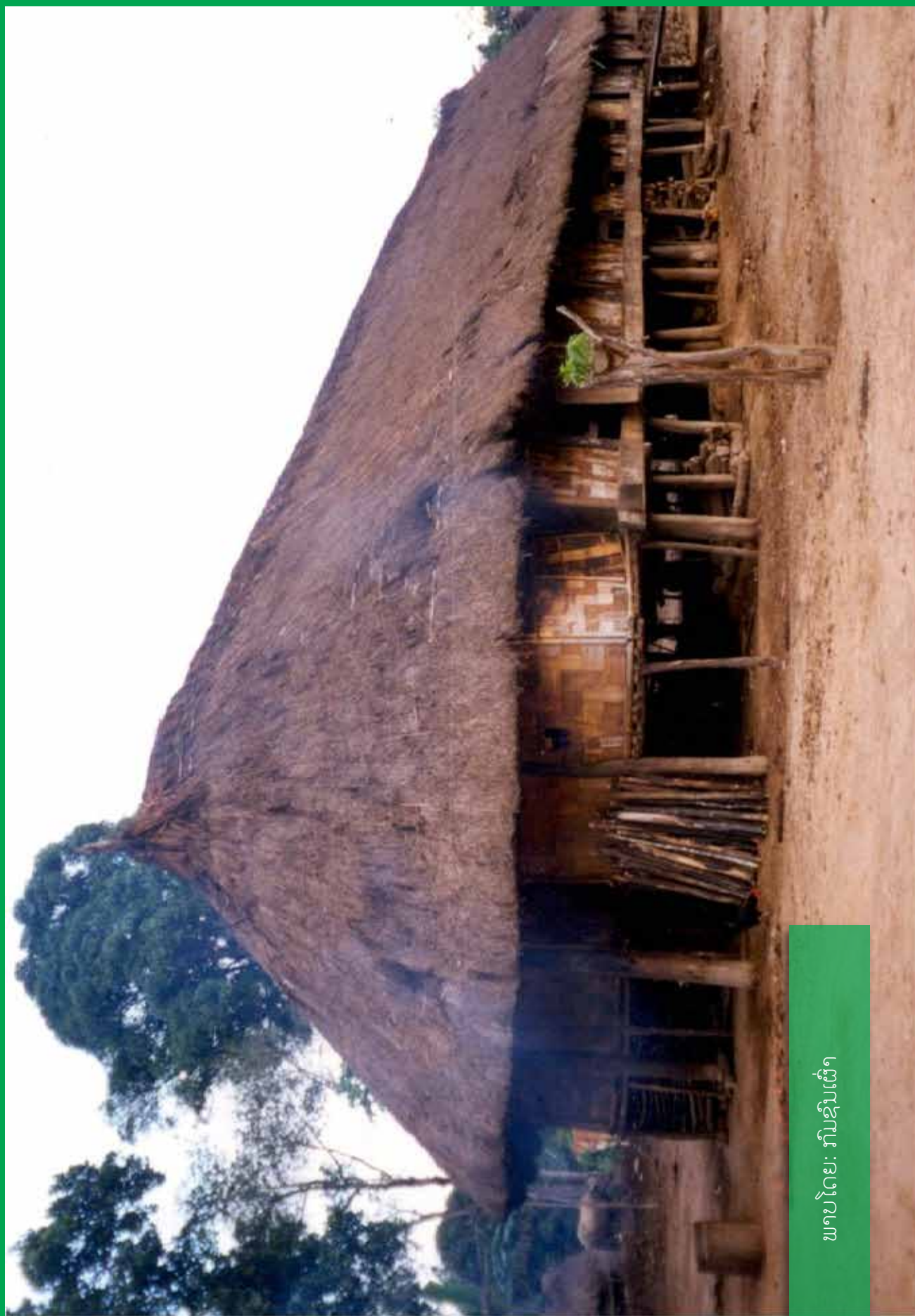

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ກ່ອນຈະເຂົ້າບ້ານຕ້ອງສັງເກດເບິ່ງປະຕູໂຂງວ່າມີຟົດໄມ້ ຫຼື ບໍ່, ຖ້າມີຟົດໄມ້ດິບສະແດງວ່າຫ້າມເຂົ້າບ້ານ, ກ່ອນຈະຮູດເຂົ້າ, ກ່ຽວເຂົ້າ ມີການຄະລໍາບ້ານໂດຍ “ຄົນໃນບໍ່ໃຫ້ອອກ, ຄົນນອກບໍ່ໃຫ້ເຂົ້າ”, ຫ້າມ ຂຶ້ນເຮືອນໃນເວລາມີຟົດໄມ້ດິບຕິດຢູ່ຝາເຮືອນ ຫຼື ປະຕູ, ບໍ່ໃຫ້ນັ່ງອົງ ເສົາເຮືອນ, ບໍ່ໃຫ້ນອນຂວາງເຮືອນ ແລະ ການເຂົ້າອອກເຮືອນຂອງ ແຂກຕ້ອງເຂົ້າອອກປະຕູທີ່ໃຊ້ສໍາລັບຮັບແຂກເທົ່ານັ້ນ.

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ

ຊົນເຜົ່າ ກະຕູ ມີເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມທີ່ເປັນເອກະລັກຂອງຕົນຊຶ່ງແຕ່ກ່ອນຜູ້ຊາຍມັກນຸ່ງກະຕ່ຽວ, ປັດຈຸບັນໄດ້ມີການປ່ຽນແປງໂດຍຫັນມານຸ່ງເຄື່ອງທີ່ຊື່ຈາກຕະຫຼາດແທນສຳລັບແມ່ຍິງຈະສາມາດຮັກສາເຄື່ອງນຸ່ງ ແລະ ການເອ້ຢ້ອງທີ່ເປັນເອກະລັກຈະໄດ້ດີກ່ວາຜູ້ຊາຍຊຶ່ງຈະເຫັນໄດ້ໃນເວລາມີພິທີກຳ ແລະ ງານບຸນຕ່າງໆ.

ພາບໂດຍ: ກິມຊົນເຜົ່າ

ອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງດື່ມ

ຊົນເຜົ່າ ກະຕູ ແຕ່ກ່ອນເຖິງປັດຈຸບັນແມ່ນກິນເຂົ້າໜຽວ, ເຂົ້າເຈົ້າມັກດື່ມນໍ້າດືບທີ່ຕັກຈາກຫ້ວຍຮ່ອງ. ສ່ວນອາຫານແມ່ນຈະມັກກິນປະເພດ: ຫຼາມ ແລະ ມັກສູບຢາດ້ວຍກອກເດິນຈຳໃຊ້ຮອດປັດຈຸບັນ.

ຖ່າຍພາບໂດຍ: ທ່ານ ວົງປະເສີດ ເສີຍທອນ

ຄວາມເຊື່ອຖື

ແຕ່ລະປີຊົນເຜົ່າ ກະຕູ ຈະມີພິທີກຳໃຫຍ່ ແລະ ນ້ອຍຫຼາຍ ຄັ້ງເພື່ອຂໍຄວາມສັກສິດ, ຄວາມຢູ່ເຢັນເປັນສຸກໃນການດຳລົງຊີວິດກໍຄື ການຜະລິດ. ບຸນປະເພນີທີ່ສຳຄັນໄດ້ແກ່ການເຮັດບຸນຂວັນເຂົ້າ, ພາສາ ກະຕູ ເອີ້ນວ່າ “ອາຢາ”, ບຸນກ່ອນຈະລົງມືປູກຝັງ (ຕະເນ້ຍຣ), ບຸນກ່ອນການຮູດ ຫຼື ກ່ຽວເຂົ້າ (ຕະເຣ້ຍ ຫຼື ຈາຣິບ), ບຸນສາລາກວານ (ເບຣົາໂຮງ) ແລະ ພິທີກຳອື່ນໆ. ການເຮັດບຸນແລະພິທີກຳຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ກ່າວມານັ້ນມີທັງເຮັດຢູ່ໃນຄອບຄົວ ແລະ ເຮັດລວມບ້ານ. ໃນເວລາເຮັດພິທີນັ້ນເຂົາເຈົ້າມັກຂ້າໄກ່, ໝູ ຫຼື ຂ້າຄວາຍເພື່ອຖວາຍແກ່ສິ່ງສັກສິດ ແລະ ເປັນອາຫານສຳລັບແຂກຄົນທີ່ມາຮ່ວມງານ.

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ເຄື່ອງດົນຕີ ແລະ ສິລະປະພື້ນເມືອງ

ດ້ານສິລະປະວັນນະຄະດີຂອງຊົນເຜົ່າ ກະຕູ ມີກອນຂັບລຳ, ເນື້ອຮ້ອງທຳນອງເສບ ແລະ ນິທານຕ່າງໆທີ່ເປັນເອກະລັກຂອງຕົນ. ສຳລັບເຄື່ອງດົນຕີພື້ນເມືອງຂອງເຂົາເຈົ້າມີຄ້ອງ, ແຄນ, ປີ ແລະ ອື່ນໆ.

ພາບໂດຍ: ATML

ພາສາປາກເວົ້າ

ພາສາປາກເວົ້າຂອງຊົນເຜົ່າ ກະຕູ ນັ້ນຈັດຢູ່ໃນໝວດພາສາ ມອນ- ຂະແມ, ເຂົາເຈົ້າບໍ່ມີຕົວໜັງສືຂຽນ.

ຄັດຈາກປຶ້ມບັນດາຊົນເຜົ່າໃນ ສປປ ລາວ

ການສົມທຽບ

ພາສາ ລາວ ກັບ ພາສາ ກະຕູ

ລຳດັບ	ພາສາ ລາວ	ພາສາ ກະຕູ
01	ສະບາຍດີ	ສະບາຍດີ
02	ໂຊກດີ	ອຸມດຳ
03	ຂອບໃຈ	ອະມອງກະເລີ
04	ຂໍໂທດ	ຂໍໂທດ
05	ເຈົ້າຊື່ຫຍັງ?	ອະໄມຕະບອກອາເຮົາ?
06	ເຮັດຫຍັງຢູ່?	ອາເຮົາມະຕັກ?
07	ກິນເຂົ້າແລ້ວບໍ່?	ເຍໄມຈາຈົມຫອມ?
08	ລາກ່ອນ	ມໍເກີກເອົາ
09	ພົບກັນໃໝ່	ອົນຕິນຕະກົວ
10	ບໍ່ເປັນຫຍັງ	ເຢອາເຮົາ

ຂໍ້ມູນໂດຍ: ແນວລາວສ້າງຊາດ ແຂວງ ເຊກອງ